

Europese steun voor een slim en duurzaam Vlaanderen

Activiteitenverslag 2023

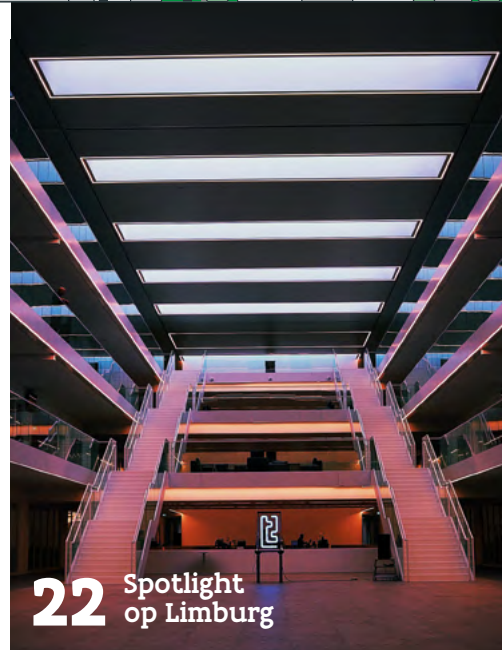
Afdeling Europese programma's

Vlaanderen
is ondernemen

Wat lees je in dit verslag?

en verder...

- 4 Europees Cohesiebeleid: Wat? Waarom? Wie?
- 8 Sneak peak: cijfers 2023
- 10 Goedgekeurde projecten in Vlaanderen
- 12 Hoe verloopt een EFRO-project?
- 20 Impactevaluatie door KPMG
- 29 Brexit Adjustment Reserve
- 31 Slotwoord

Bart Dewandeleer

Afdelingshoofd EU-programma's
VLAIO – Hoofd beheersautoriteit
EFRO Vlaanderen

We richten ons
strategisch op
twee centrale
beleidsdoelstellingen:
**Slim Vlaanderen
& Duurzaam
Vlaanderen.**

Beste lezer,

Het is mij een waar genoegen om u, als nieuw afdelingshoofd Europese Programma's binnen VLAIO, het activiteitenverslag 2023 van onze afdeling te presenteren. Dit eerste activiteitenverslag in onze vernieuwde lay-out geeft u inzicht in de werking, de resultaten en de meest in het oog springende projecten van ons programma.

Terugblik op 2014-2020

Onder het aflopende EFRO-programma 2014-2020 hebben we – tot mijn trots – fors bijgedragen aan de duurzame en innovatieve groei, en concurrentiekracht van Vlaanderen. Onze inspanningen hebben de transitie naar een koolstofarme, circulaire en energie-efficiënte economie versneld. Zo hebben we bijgedragen aan een sterke reductie van de Vlaamse CO2-emissies en de realisatie van de Europese Green Deal.

Nieuw EFRO-programma 2021-2027

Met het nieuwe EFRO-programma 2021-2027 beschikken we over 267 miljoen euro aan Europese middelen. We richten ons strategisch op twee centrale beleidsdoelstellingen: Slim Vlaanderen en Duurzaam Vlaanderen. Opvallend is de substantieel hogere enveloppe van ruim 100 miljoen euro voor Limburg als transitieregio.

Focus en Investerings

Onze prioriteiten liggen bij het verhogen van de innovatiecapaciteit, kennisvalorisatie, bevordering van hernieuwbare energie, klimaatadaptatie, duurzame multimodale mobiliteit, digitale transformatie en duurzame stedelijke ontwikkeling. Dat is een mondvol, maar na het eerste volledige werkjaar hebben we al een derde van de programmamiddelen toegewezen aan concrete projecten.

Interreg-programma's

In de programmaperiode 2021-2027 coördineren we ook de inzet van 235 miljoen euro aan Interregmiddelen voor grensoverschrijdende samenwerking. Verschillende Interreg-programma's zijn succesvol gestart, met ruim een derde van de middelen toegewezen aan meer dan 300 projecten en betrokkenheid van meer dan 400 Vlaamse partners.

Brexit Adjustment Reserve fonds (BAR)

Onze afdeling fungeert tevens als beheersautoriteit voor het Brexit Adjustment Reserve fonds. Tot eind 2023 hebben we steun verleend aan bijna 200 projecten ter waarde van bijna 120 miljoen euro. Deze projecten zijn gericht op het tegengaan van de negatieve impact van de Brexit op Vlaanderen.

Samenwerking en Partnerships

Wij streven naar sterke samenwerking met partners zoals bedrijven, kennisinstellingen, overheden en de Europese Commissie. Als een "mini-VLAIO" werkt onze afdeling dagelijks aan een nauwere samenwerking met al onze partners.

Ik hoop dat u dit activiteitenverslag met veel interesse zult lezen en nodig u uit om contact op te nemen bij verdere vragen.

KENNISMAKEN

Europees Cohesiebeleid: Wat? Waarom? Wie?

Wat is het Europese cohesiebeleid?

Het Europese cohesiebeleid is de strategie van de Europese Unie om een evenwichtige ontwikkeling van de gehele Europese Unie te waarborgen. Het is ontworpen om economische, sociale en territoriale verschillen tussen regio's te verminderen. Het primaire doel is het stimuleren van groei en werkgelegenheid, aanpakken van klimaatverandering, energieafhankelijkheid verminderen, en het risico op armoede en sociale uitsluiting verkleinen.

Waarom is het belangrijk?

Het cohesiebeleid is cruciaal omdat het investeringen in regio's, steden en de reële economie bevordert. Het draagt bij aan de Europese economische strategie die gericht is op slimme, duurzame en inclusieve groei. In de periode 2021-2027 stelt het cohesiebeleid vijf beleidsdoelstellingen vast: een competitiever en slimmer Europa, een groener Europa, een socialer Europa, en een Europa dichterbij de burger. Hiermee draagt het bij aan de realisatie van de 'European Green Deal' en de EU's 'digital agenda'.

Wie zijn erbij betrokken?

Om deze doelstellingen te behalen, ontvangen de lidstaten ondersteuning via drie Europese Structuur- en Investeringsfondsen: Het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO), het Europees Sociaal Fonds Plus (ESF+) en het Cohesiefonds (CF). Elke Europese regio heeft recht op steun vanuit EFRO en ESF+, terwijl alleen minder ontwikkelde regio's steun krijgen vanuit CF.

De rol van EFRO in Vlaanderen

Vlaanderen ontvangt steun vanuit het cohesiebeleid, meer bepaald EFRO en ESF+. De Vlaamse EFRO-middelen worden beheerd door de Afdeling Europese Programma's van VLAIO. Deze afdeling is verantwoordelijk voor de uitvoering van het Vlaamse EFRO-programma én voor de opvolging van Interreg-programma's met Vlaamse projectpartners.

De projecten die Vlaanderen met EFRO-geld subsidieert, spelen een cruciale rol in het ondersteunen van onze economische ontwikkeling, het creëren van jobs, en het bevorderen van onderzoek en innovatie. EFRO-projecten in Vlaanderen richten zich op diverse gebieden, zoals technologie, gezondheidszorg, milieu en energie. Ze dragen bij aan de versterking van de Vlaamse economie én aan het verbeteren van de levenskwaliteit voor onze burgers.

De mensen achter de subsidies

Wie doet wat?

De VLAIO afdeling Europese programma's neemt de coördinatie en het beheer van het EFRO-programma op zich. Zij schrijven oproepen uit, evalueren projectvoorstellen en volgen de uitvoering van projecten op.

De beheersautoriteit bestaat uit een centraal programmasecretariaat in Brussel en wordt bijgestaan door 5 provinciale (Antwerpen, Limburg, Vlaams-Brabant, West- en Oost-Vlaanderen) en 2 grootstedelijke Contactpunten (steden Antwerpen en Gent).

Taken van het Centraal Programmasecretariaat:

- algemene coördinatie van de contactpunten
- organisatie van het EFRO e-loket
- regie van de projectoproepen
- voorbereidende evaluatie van de projectvoorstellen
- organisatie en coördinatie van de Technische Werkgroep en het Monitoringcomité
- opvolging van de projecten en technische controle van de aangeleverde stukken
- opvolging van de indicatoren, monitoring en evaluatie van het EFRO programma

Taken van de provinciale en grootstedelijke Contactpunten:

- ondersteunen projectverantwoordelijken bij het opstellen van een projectvoorstel (vorm en inhoud, toegang tot het EFRO E-loket, cofinanciering, ...)
- begeleiding van goedgekeurde projecten op het terrein

DOELSTELLINGEN 2021-2027

Duurzame groei en innovatiekracht voor Vlaanderen.

Het Vlaamse EFRO-programma voor de periode 2021-2027 wil de duurzame groei en innovatiekracht van Vlaanderen versterken, en tegelijkertijd de overgang naar een koolstofarme, circulaire en energie-efficiënte economie versnellen. Dit draagt niet alleen bij aan de sterke reductie van Vlaamse CO₂-emissies, maar ook aan de realisatie van de Europese Green Deal.

1.

Duidelijke inhoudelijke krijtlijnen

Een sterke thematische concentratie staat hierbij centraal. Zo verzekeren we een optimale focus van de investeringen vanuit de relatief beperkte middelen. We structureren de programmastrategie dus volledig rond de beleidsdoelstellingen (hierna 'BD') 1 en 2 rond een Slimmer en Duurzamer Vlaanderen. Als gevolg van COVID-19 komt het programma ook in het teken te staan van economische relance en herstel, met bijzondere aandacht voor digitalisering en duurzame stedelijke ontwikkeling.

2.

Regionale accenten

De erkenning van de provincie Limburg als transitieregio heeft tot gevolg dat er een apart budget voor Limburg voorzien wordt binnen het programma. Naast een geïntegreerde territoriale investeringsstrategie (GTI) voor Limburg voorzien we binnen het programma nog een GTI voor de provincie West-Vlaanderen, de regio Kempen, en een GTI voor de grootsteden Gent en Antwerpen om in te spelen op uitdagingen inzake slimme steden, klimaat en energie, en de transitie naar industrie 4.0.

3.

Een duidelijke strategie: Vlaanderen investeert

Wat projecttypes betreft continueert het programma de sterke nadruk op grotere investeringsprojecten, omdat deze bewezen hebben voor grotere impact te kunnen zorgen. Waar mogelijk gaat dit type projecten wel hand in hand gaan met werkingsprojecten, die ook als afzonderlijk projecttype behouden blijven.

Onze beleidsdoelstellingen in een notendop

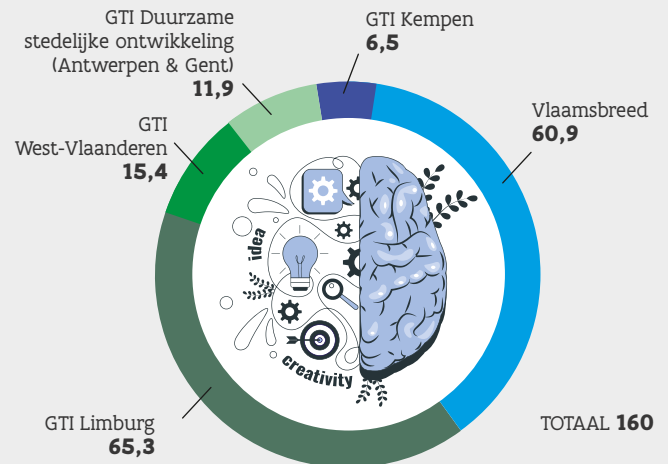
DOELSTELLING 1

SLIM VLAANDEREN

De voorbije jaren investeerde Vlaanderen steeds meer in onderzoek en ontwikkeling. Zo bestendigen we onze plaats in de subtop van innovatieve regio's. Het naar de markt brengen van reeds ontwikkelde of nog in ontwikkeling zijnde kennis blijft echter een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast neemt het belang van verdere digitalisering toe, net als de nood aan kennisvalorisatie en -overdracht.

We evalueren de inspanningen binnen deze doelstelling onder andere op basis van:

- het aantal m² nieuwe of gerenoveerde onderzoeks- en bedrijfshuisvestingsinfrastructuur
- het aantal ondernemingen en onderzoeksorganisaties die samenwerken aan projecten
- het aantal ondernemingen en openbare instellingen die ondersteund worden bij de ontwikkeling en introductie van digitale diensten, producten en processen
- het aantal kmo's die investeren in vaardigheden voor slimme specialisatie, industriële transitie en ondernemerschap

Beschikbare middelen in miljoen euro

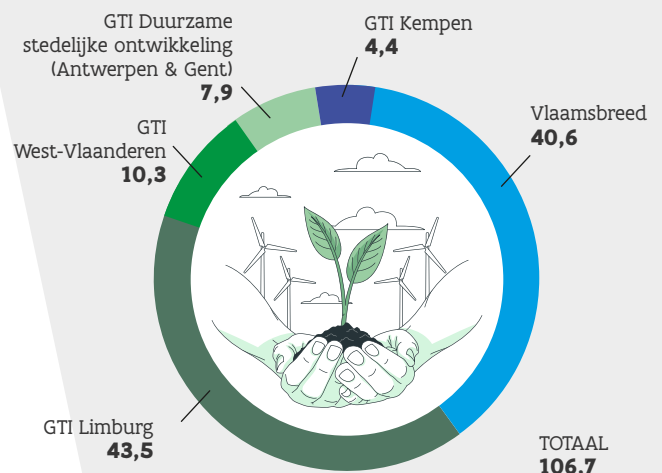
DOELSTELLING 2

DUURZAAM VLAANDEREN

Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 bevestigt het belang van de transitie naar een circulaire economie om de Vlaamse economie futureproof te maken. In lijn hiermee focust EFRO de komende jaren op energie-efficiënte renovatie, productie en consumptie van hernieuwbare energie, klimaatadaptatie en duurzame multimodale mobiliteit. De nadruk van deze doelstelling ligt op demonstratie en versnelde uitrol, ook van bestaande technologieën.

We evalueren de inspanningen binnen deze doelstelling onder andere op basis van:

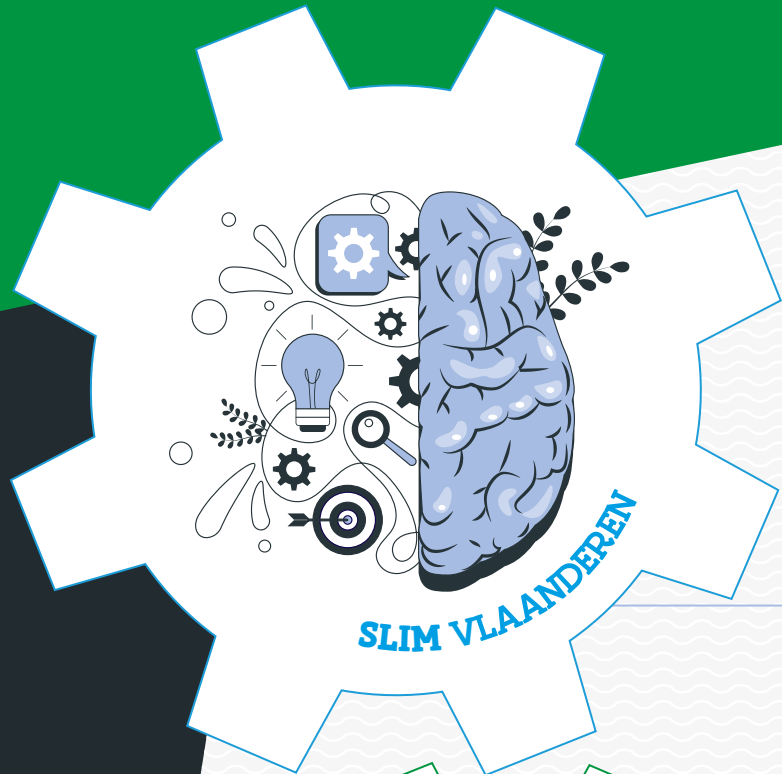
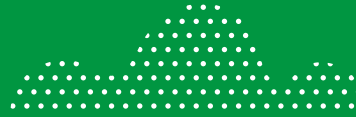
- het aantal woningen en openbare gebouwen met verbeterde energieprestatie
- de extra productiecapaciteit in MW voor hernieuwbare energie
- het aantal m² aan waterbeheersmaatregelen
- het aantal km ondersteunde specifieke fietsinfrastructuur
- het aantal steden en gemeenten met nieuwe of gemoderniseerde gedigitaliseerde stadsvervoersystemen

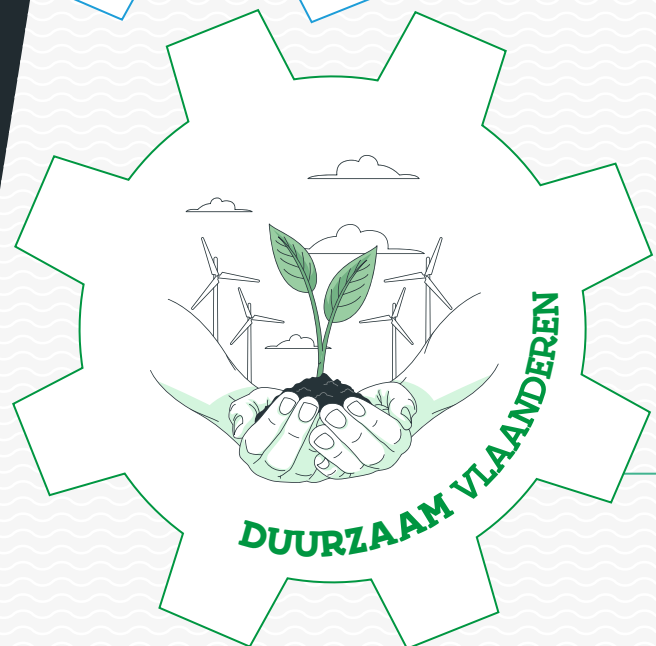
Beschikbare middelen in miljoen euro

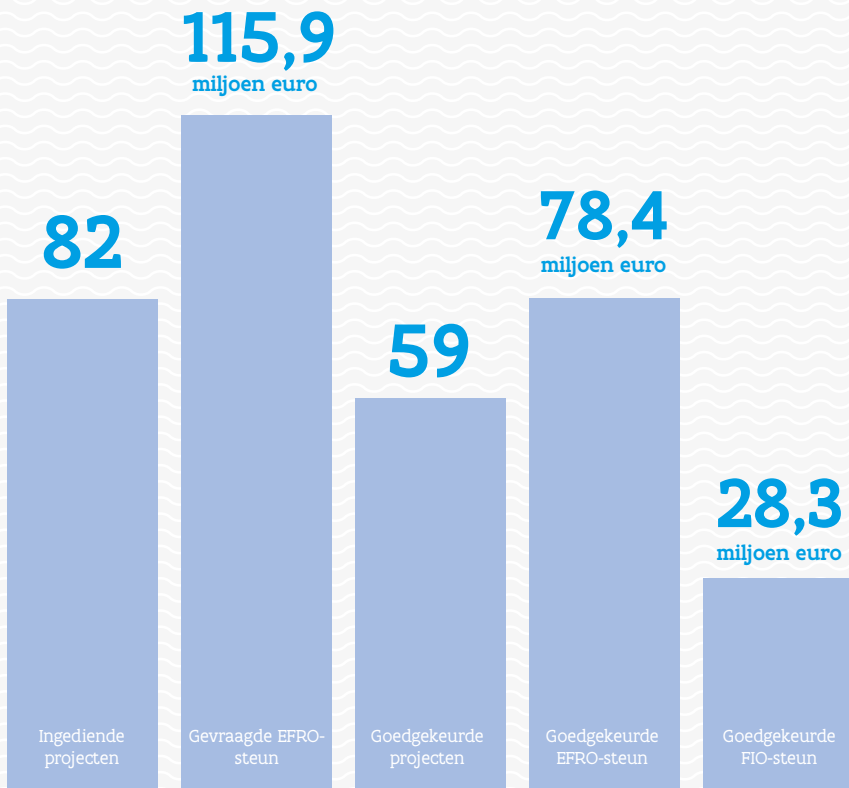
SNEAK PEAK

Cijfers 2023

Voor de uitvoering van het EFRO-programma Vlaanderen 2021-2027 wordt gebruik gemaakt van een projectoproepsysteem. Gedurende een beperkte periode kunnen projectvoorstellen worden ingediend, die vervolgens op basis van vooraf vastgestelde objectieve criteria tegen elkaar worden afgewogen. Ieder jaar zijn er twee oproeprondes voorzien: één in februari en één in september. Dit zorgt voor transparantie en voorspelbaarheid in het oproepproces. De projectoproepen worden gelanceerd op de EFRO-website, die ook dienst doet als communicatiekanaal tijdens het verdere verloop van het oproepproces.

Digitalisering

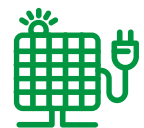
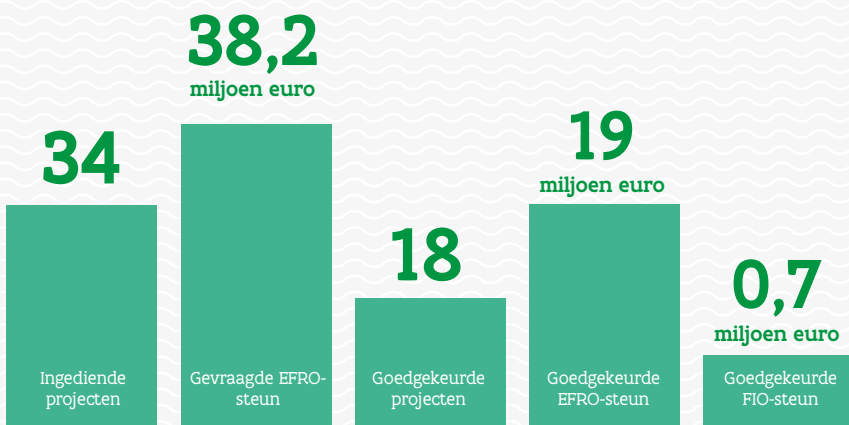
EFRO-city of things

Versterken onderzoeks- en innovatiecapaciteit

Ontwikkelen vaardigheden

Hernieuwbare energie

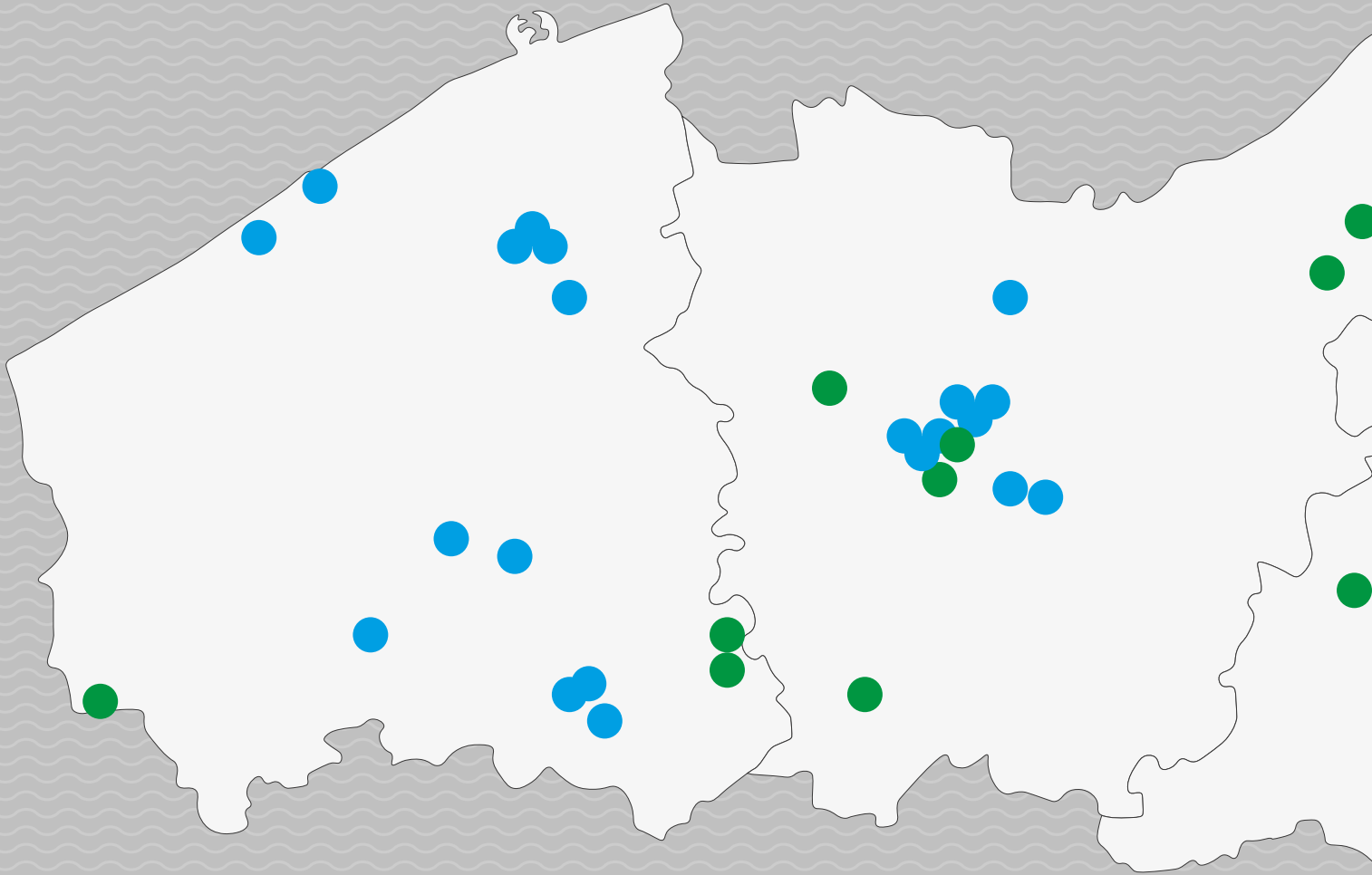
Duurzame mobiliteit

Bevorderen klimaatadaptie

GEOGRAFISCHE SPREIDING

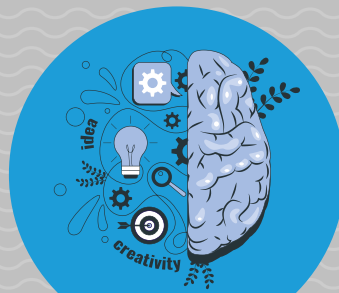
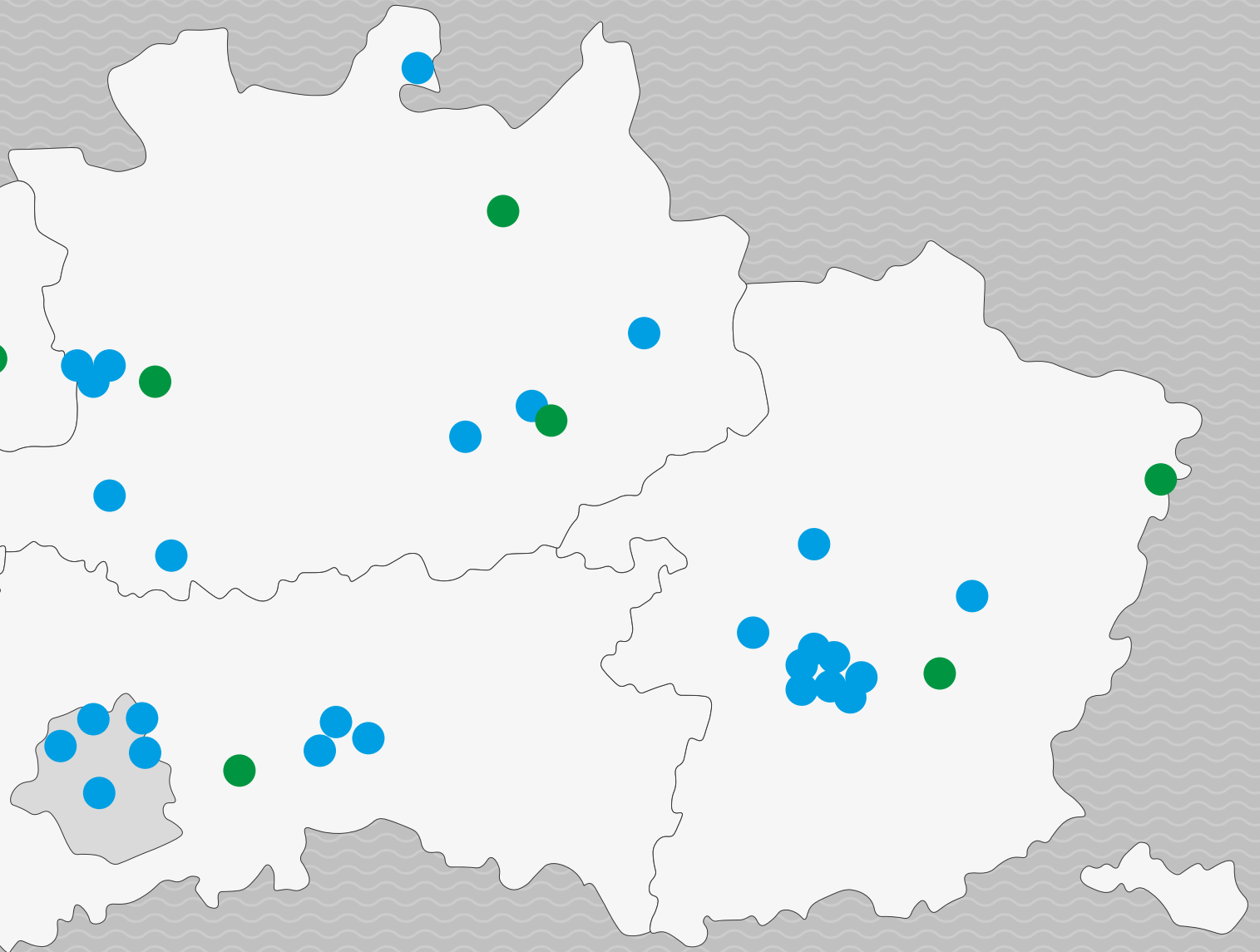
Goedgekeurde projecten in Vlaanderen

Bovenstaande kaart geeft een overzicht van de spreiding van de goedgekeurde projecten.

Voor meer info over de projecten kan je een kijkje nemen in de EFRO-projectenbank via

www.efro-projecten.be

**SLIM
VLAANDEREN**

**DUURZAAM
VLAANDEREN**

PROCES

Hoe verloopt een EFRO project?

Elk project wordt op dezelfde manier behandeld, van oproep tot eindevaluatie. In 7 heldere stappen geven we het verloop van een EFRO project weer.

STAP 1

Lancering oproep

Nieuwe oproepen worden bekendgemaakt via de website www.EFRO.be. Geïnteresseerde indieners vinden hier uitgebreide informatie over de voorwaarden van de oproep.

STAP 4

Projectbeoordeling

Nadat het project is ingediend, wordt het beoordeeld. Er zijn 3 mogelijke beslissingen: afgekeurd, uitgesteld of goedgekeurd. Wanneer een project goedgekeurd wordt onder voorwaarden, moeten deze binnen de 6 maanden vervuld zijn.

STAP 5

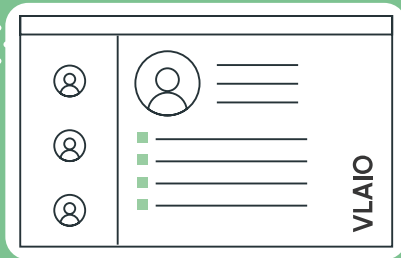
Projectovereenkomst

Wanneer alle voorwaarden vervuld zijn, kan de projectovereenkomst ondertekend worden. Deze legt een aantal afspraken tussen de projectuitvoerder en Vlaio vast.

STAP 2

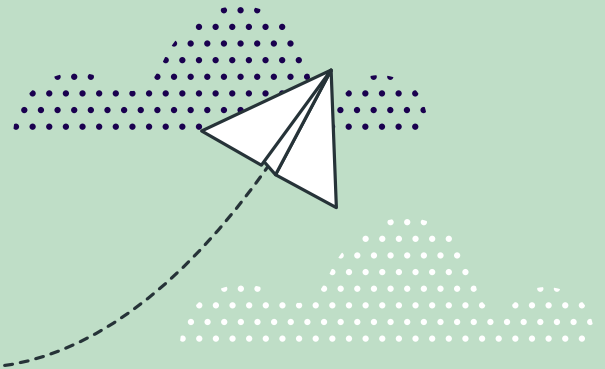
Vooraanmelding

Kandidaten vullen het 'sjabloon vooraanmelding' in en bezorgen dit via e-mail aan de vermelde contactpersonen. Binnen 3 weken na deze verplichte vooraanmelding volgt er feedback van het EFRO-team.

STAP 3

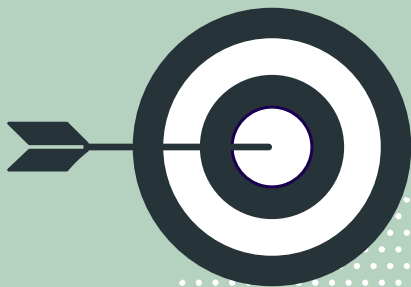
Indiening

Op basis van de feedback kan men een volledig projectvoorstel indienen via het EFRO e-loket. We raden aan om hier ruimschoots voor de deadline aan te beginnen.

STAP 6

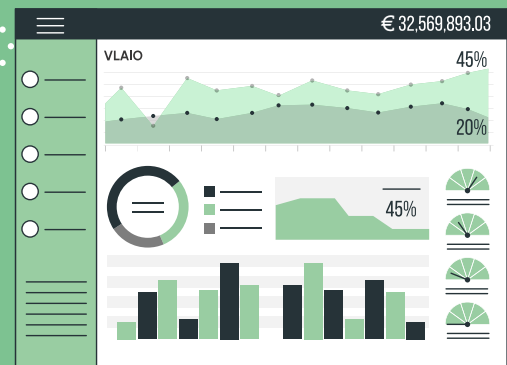
Projectuitvoering

Na goedkeuring kan een project van start gaan en moet het project binnen een termijn van 36 maanden gerealiseerd worden. Tijdens de uitvoering zijn er een aantal intervisiemomenten of begeleidingscomités. Promotoren moeten 4-maandelijks een financieel en inhoudelijk rapport indienen.

STAP 7

Eindrapport

Wanneer het project volledig afgerond is, moet een eindrapport ingediend worden. Dit bevat een terugblik op het voorbije project en de projectresultaten.

PROJECTEN

In de kijker

Het spreekt voor zich dat de Europese middelen waarover we via de EFRO-subsidies beschikken, met veel zorg worden ingezet. Goedgekeurde projecten zijn dan ook geselecteerd op basis van hun potentieel om een tastbare impact te maken op mens en maatschappij.

Een échte evaluatie kan natuurlijk pas gemaakt worden eens de projecten daadwerkelijk gerealiseerd zijn. Daarom zetten we graag enkele opvallende verwezenlijkingen in de kijker.

Op volgende pagina's presenteren we enkele EFRO-projecten, waarvan de eerste 4 projecten in 2023 werden ingehuldigd en het 5e project in 2023 van start ging.

Het zijn stuk voor stuk initiatieven die hebben bijgedragen tot onze doelstellingen: bouwen aan een alsmaar slimmer en duurzamer Vlaanderen.

STADSVERNIEUWING

Matadibrug

De Matadibrug is de tweede voetgangers- en fietsersbrug binnen het stadsvernieuwingsproject Oude Dokken, waarmee stadsontwikkelingsbedrijf sogent een stuk historisch havengebied omvormt tot een nieuwe wijk met een 1000-tal woningen. Het project kadert in het beleid van de stad Gent om aan de acute nood aan kwalitatieve en betaalbare woningen tegemoet te komen.

Met een breedte van 6 meter zorgt de nieuwe brug niet alleen voor een vlotte doorstroming van fiets- en voetgangersverkeer tussen het projectgebied en de binnenstad. Ze dient ook als uitkijkpunt én als vervollediging van de fiets- en wandelpromenade die de verschillende nieuwe parken en groenzones binnen het project met elkaar verbindt. Ook fietsverkeer vanuit de regio Oostakker-Sint-Amandsberg kan van de nieuwe duurzame verbinding gebruikmaken om de binnenstad te bereiken, al dan niet via aansluiting op de geplande nieuwe tramlijn.

De naam van de brug verwijst naar de Congolese havenstad Matadi. Sinds 2011 krijgen alle nieuwe bruggen aan de Oude Dokken een naam die verwijst naar een havenstad waarmee de Gentse haven een economische band heeft of had.

“

Met de realisatie van de Matadibrug zetten we een belangrijke nieuwe stap in het project Oude Dokken, dat ons helpt om het kwalitatieve woonaanbod, de duurzame mobiliteit en de ecologische waterhuishouding in en rond Gent te waarborgen. De EFRO-steun is hierbij een onmisbare katalysator, die ons in staat stelt om het tempo en de schaal van onze stadsvernieuwingsprojecten aan te houden.

Agnieszka Zajac

Senior projectverantwoordelijke sogent

PERIODE 01/01/2020 - 31/12/2023

Totale kost €3.354.308

EFRO €1.341.723

De Vlaamse Waterweg €1.353.150

Stad Gent €659.435

DIGITALISERING

GIVE-project

GIVE (ofwel Gecoördineerd Initiatief voor Vlaamse Erfgoeddigitalisering) past binnen het Vlaamse en Europese post-COVID-19 herstelplan gericht op digitale transformatie. Het initiatief, geleid door meemoo vzw in samenwerking met meer dan 175 partners uit het culturele veld, streeft ernaar om ons erfgoed toegankelijker te maken voor onderzoekers én voor het brede publiek.

Met een focus op digitalisering en duurzame bewaring, speelt het GIVE-project een cruciale rol in het behoud van ons collectief digitaal geheugen. Door meer dan 800.000 krantenpagina's, topstukken en glasplaten te digitaliseren en te

archiveren, blijven deze vaak kwetsbare dragers op een duurzame manier bewaard voor huidige en toekomstige generaties. Door het audiovisuele archiefmateriaal te verrijken met metadata, wordt bovendien een schat aan informatie, kennis en erfgoed beter toegankelijk, doorzoekbaar en herbruikbaar gemaakt. Hierbij werden AI-technologieën zoals spraak- en gezichtsherkenning ingezet om praktisch toepasbare informatie toe te voegen aan duizenden uren aan (audiovisueel) erfgoedmateriaal.

Het GIVE-project brengt erfgoed ook dichterbij huis door middel van de website kenjedrager.be, een kennisplatform dat advies biedt over het zelf bewaren en digitaliseren van erfgoed.

“

Het GIVE-project is uniek omwille van de schaal en de betrokkenheid van een grote diversiteit aan partners. Er is twee jaar lang hard gewerkt, maar het resultaat – de brede toegankelijkheid en doorzoekbaarheid van de gedigitaliseerde dragers – betekent een blijvende maatschappelijke meerwaarde.

Nico Verplancke

Directeur meemoo vzw

PERIODE 01/07/2021 - 31/12/2023

Totale kost €2.705.000
volledig gefinancierd via EFRO

HERNIEUWBARE ENERGIE

Geothermiecentrale Beerse

Johnson & Johnson nam als eerste industriële speler in België een grootschalige geothermiecentrale in gebruik. Deze innovatieve stap is een mooi voorbeeld van de transitie naar hernieuwbare energie in Vlaanderen. De geothermiecentrale maakt gebruik van de natuurlijke warmte in de aarde om te voorzien in de energiebehoefte van de bedrijfssite in Beerse.

Door deze geothermische bron kan Johnson & Johnson haar CO₂-uitstoot in België met 30% verminderen. Momenteel levert het systeem 35 GWh groene warmte per jaar, wat overeenkomt met de behoeften van 2.500

huishoudens. Met toekomstige uitbreidingen en optimalisaties wordt verwacht dat de centrale een productie van 70 GWh per jaar zal realiseren.

Met de geothermische centrale heeft Johnson & Johnson niet alleen haar eigen duurzaamheidsdoelen bereikt, maar fungeert het ook als een katalysator voor verdere ontwikkeling van groene warmte en geothermie in Vlaanderen. Het project is niet alleen een technologische mijlpaal, maar ook een voorbeeld van succesvolle samenwerking tussen industrie, overheid en onderzoeksinstituten in de transitie naar een duurzame toekomst.

Door samenwerkingen met belangrijke stakeholders en actieve kennisdeling, heeft Johnson & Johnson bijgedragen aan het creëren van een wettelijk kader, het aanpakken van technische uitdagingen, en het stimuleren van belangstelling voor geothermie in de regio. Het project demonstreert duidelijk het potentieel van geothermie als volwaardige groene energiebron in een industriële setting, wat een primeur is op de Vlaamse privémarkt.

PERIODE 01/01/2018 - 31/12/2021

Totale kost € 6.850.718

EFRO € 1.500.000

Johnson & Johnson € 5.350.718

STADVERNIUWING

Scheldekaaien Antwerpen

Antwerpen is bezig met een grootschalige heraanleg van de Scheldekaaien. Dit gebeurt om de historische kaaimuur te stabiliseren, de waterkering te verhogen én om de band tussen de stad en de Schelde te herstellen met de kaaistrook als prominente publieke ruimte.

In juli 2023 werd het tweede deel van het vernieuwde openbaar domein in het deelgebied Sint-Andries en Zuid afgewerkt en geopend. Dit gedeelte van de heraanlegde kaaizone bestaat voornamelijk uit sport- en speelzones, waarbij de historische zuidflank van het vroegere Sint-Michielsbastion mee werd geïntegreerd.

De waterkering heeft de vorm van een kronkelende dijk, die werd ingericht als een langgerekt groen park. Bovenop de dijk bevindt zich een wandelpad met een weids uitzicht over de stad en de Schelde. Verder legde de stad er een brede fiets- en wandelboulevard aan met diverse zitplekken, een grote speeltuin, twee verharde sportvelden (basketbal en voetbal) en een skatezone.

Aan de waterzijde behoudt de ruimte haar maritiem karakter, onder meer door het hergebruik van de bestaande kasseien. Ook de kraansporen en bolders worden bewaard, en zeeschepen kunnen er blijven aanmeren.

“

Met een gestabiliseerde kaaimuur en een nieuwe waterkering geïntegreerd in een nieuw openbaar domein, maken we van de Antwerpse kaaien een waterveilige én gezellige plek aan het water. Toekomstbestendig ook, want de nieuwe waterkering zal Antwerpen de volgende honderd jaar beschermen tegen stormtij op de Schelde.

Chris Danckaerts

Gedelegeerd bestuurder van
De Vlaamse Waterweg nv

PERIODE 01/01/2021 - 30/06/2023

Totale kost €5.766.000

EFRO €864.900

Stad Antwerpen €4.901.100

OPLEIDING & INNOVATIE

VDAB-Loopbaan-campus Roeselare

De Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding (VDAB) vangt de bouw aan van een innovatieve 'Loopbaancampus' in Roeselare. Dit vooruitstrevende opleidingscentrum heeft als doel talenten voor te bereiden op de uitdagingen binnen de industrie en technologie van de toekomst.

De Loopbaancampus zal fungeren als een ontmoetingsplaats en leerecosysteem voor West-Vlaamse bedrijven, scholen en diverse opleidingsverstrekkers. Hier zullen ze gezamenlijk technologische kennis en expertise bundelen, terwijl werkzoekenden, studenten en werknemers de mogelijkheid krijgen om gespecialiseerde opleidingen te volgen.

Er wordt bijzondere aandacht besteed aan technologie, duurzaamheid, energie en klimaat om antwoorden te bieden op de technologische en maatschappelijke transitie van de toekomst. Daarom worden er vier 'leerhubs' binnen de Loopbaancampus geïntroduceerd, elk gericht op specifieke technologische domeinen, zoals de nieuwste industriële technologieën en industrie 4.0, nieuwe productietechnieken zoals 3D-printing, propere aandrijfsystemen voor voertuigen, en innovatieve technieken voor slimme woningen en steden.

De eerste spadesteek staat gepland voor augustus 2024. In de loop van 2027 zou de campus operationeel moeten zijn.

“

De Loopbaancampus Roeselare wil de onderwijsinfrastructuur in heel de regio moderniseren en versterken. Vooruitstrevende waterstofateliers, innovatiehubs rond 3D-printing met gerecycleerde materialen en virtual classrooms voor hybride opleidingen zijn maar enkele voorbeelden van hoe we door middel van toekomstgerichte competentieversterking een boost willen geven aan de arbeidsmarkt en concurrentiekracht van Vlaanderen. Het unieke ambitieniveau van dit project is enkel mogelijk dankzij de toegekende EFRO-steun.

Kristof Waelkens

Programma-manager
Loopbaancampus Roeselare bij VDAB

PERIODE 01/04/2023 - 31/03/2026

Totale kost €24.940.000

EFRO €6.716.901

VDAB €18.223.098

BEWIJSKRACHT

Impactevaluatie door KPMG

In opdracht van VLAIO onderzoekt KPMG Advisory welke aantoonbare impact de 307 gesubsidieerde projecten realiseerden. De centrale vraag daarbij was 'In welke mate heeft het EFRO 14-20 programma voor Vlaanderen bijgedragen aan de ontwikkeling en verduurzaming van de regio dankzij:

- het stimuleren van onderzoek en innovatie,
- het versterken van het concurrentievermogen van kmo's,
- het stimuleren van de transitie naar een koolstofarme economie,
- het bevorderen een duurzame stedelijke ontwikkeling?

Onderzoeksmethodiek

De evaluatie gebeurde op basis van de door projecten gerapporteerde output- en resultaatindicatoren, aangevuld met bijkomende primaire dataverzameling bij zowel VLAIO, projectpromotoren als de finale doelgroep van de projecten. Hierbij werd dieper ingegaan op de effecten die EFRO binnen de vier prioriteitsassen op langere termijn teweegbrengt, met als doel de relevantie en meerwaarde van het afgelopen EFRO-programma in kaart te brengen door middel van zowel kwalitatieve als kwantitatieve onderzoeksmethoden.

De onderzoeksactiviteiten, i.e. de desk research en bijkomende interviews, online surveys, focusgroepen en casestudies werden uitgevoerd van mei 2023 tot en met november 2023. Het eindrapport werd opgeleverd in december 2023.

Belangrijkste bevindingen...

Hefboom

Het EFRO 14-20 programma heeft een belangrijke financiële en inhoudelijke hefboom gehad op de publieke en private investeringen in Vlaanderen. Zo geeft 92% van de promotoren aan dat hun project niet of op een andere manier zou zijn doorgedaan zonder EFRO-steun.

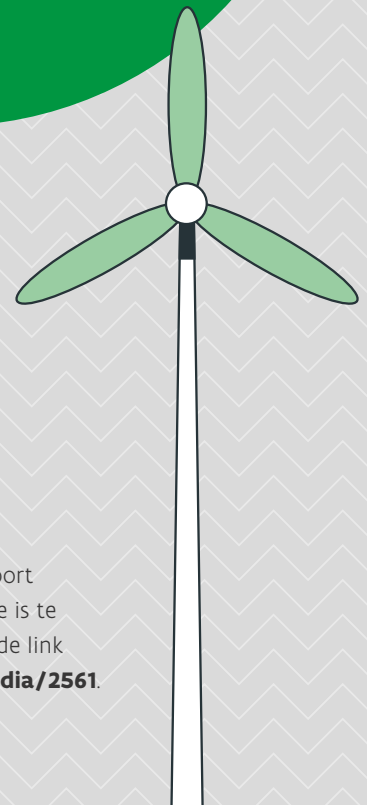
Effectief

De gunstige effecten die dankzij EFRO gerealiseerd worden gaan verder dan louter de projectuitvoerders. Zo worden er ook positieve effecten vastgesteld bij de bedrijven die gebruik maken van de door EFRO gesteunde projecten. Een sprekende vaststelling in dit kader is dat meer dan 90% aangeeft dat ze door gebruik te maken van een door EFRO gesteund project erin geslaagd zijn om efficiënter en effectiever te werken. Bovendien geeft meer dan 60% aan ook effectief verdere stappen richting vermarkting te zetten in de vorm van verdere product- en/of procesontwikkeling

Doeltreffend

Het programma wordt over het algemeen positief beoordeeld door de stakeholders, die tevreden zijn over de relevantie, de doeltreffendheid, de efficiëntie en de toegevoegde waarde van het programma. De stakeholders hebben ook suggesties gedaan voor verbetering, zoals het vereenvoudigen van de administratieve procedures, het verhogen van de zichtbaarheid en communicatie, het versterken van de synergieën met andere fondsen en programma's, en het verankeren van de duurzaamheid van de projectresultaten.

Het volledige eindrapport van de impactevaluatie is te raadplegen via volgende link www.vlaio.be/nl/media/2561.

SPOTLIGHT OP

Limburg

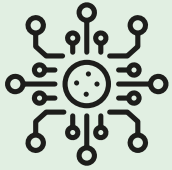
SALKturbo-plan

Het SALKturbo-plan richt zich op het versterken van de economische prestaties van de provincie Limburg, met speciale aandacht voor vier kernthema's: innovatie, digitalisering, duurzaamheid en inclusiviteit.

De Limburgse economie heeft zich knap hersteld na de sluiting van Ford Genk eind 2014. Dat is mee te danken aan SALK, het 'strategisch actieplan Limburg in het Kwadraat', dat door de Vlaamse regering in samenwerking met o.a. de Provincie Limburg en met Europese steun is uitgevoerd. Om ook aan nieuwe uitdagingen zoals globalisering, digitalisering, koolstofarme economie en de groeiende diversiteit op de arbeidsmarkt tegemoet te komen, werd in 2020 'SALKturbo' gelanceerd: een nieuw, toekomstgericht actieplan om de Limburgse economie duurzaam te versterken en te versnellen.

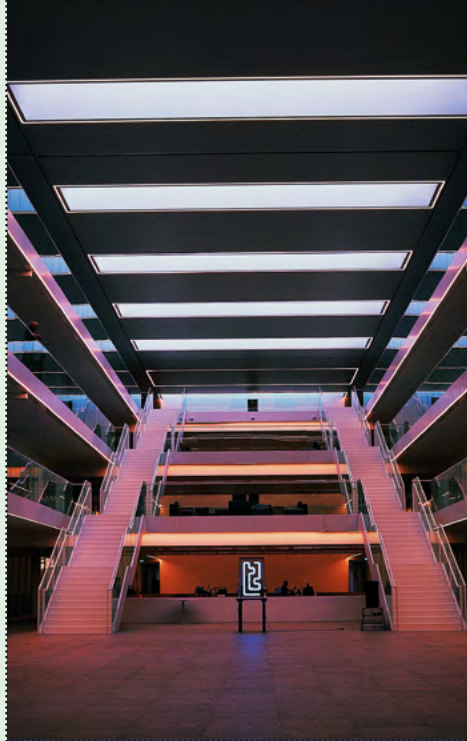
Specifiek EFRO-budget van 109 miljoen euro

Door de erkenning als Europese transitieregio heeft Limburg toegang tot een exclusief EFRO-budget van 109 miljoen euro. Dit budget, verankerd in het Vlaams EFRO-programma, ondersteunt projecten die bijdragen aan een innovatief en duurzaam Limburg. Innovatie en duurzame ontwikkeling worden gezien als hefboomen om ondernemerschap te versterken, de competitiviteit te vergroten en nieuwe kansen voor werkgelegenheid te creëren.

Bijdrage aan innovatie en digitalisering

SALKturbo draagt actief bij via innovatie en digitalisering door de goedkeuring van projecten gericht op het maximaliseren van de voordelen van digitalisering voor diverse belanghebbenden, waaronder burgers, bedrijven, onderzoeksorganisaties en overheden.

SALKturbo in lijn met Vlaamse beleidsdoelstellingen

Vlaanderen, als innovatieve topregio met meer dan 3% van het BBP geïnvesteerd in Onderzoek en Ontwikkeling, erkent het belang van het naar de markt brengen van kennis. Het Vlaams regeerakkoord 2019-2024 bevestigt de overgang naar een circulaire economie als cruciaal voor de toekomstbestendigheid. SALKturbo sluit naadloos aan bij deze beleidsrichting en ondersteuningsprogramma's van hogere overheden, waardoor maximale deelname aan Europese en Vlaamse subsidieprogramma's mogelijk is.

EFRO-gefinancierde projecten in uitvoering

Diverse projecten worden al gefinancierd via EFRO, waaronder het Poortgebouw van de Health Campus in Diepenbeek, dat zal fungeren als een open innovatiecentrum voor de zorg. Andere projecten richten zich op hernieuwbare energie, zoals IN2PV voor schaalvergroting van zonnepanelenproductie en Intellibat, dat investeert in batterij-innovatiecapaciteit.

Duurzaamheid en mobiliteit als focus

Duurzaamheid is een sleutelthema, gericht op de overgang naar een koolstofarme, circulaire en energie-efficiënte economie. Mobiliteitsprojecten, zoals de nieuwe Pater Sangersbrug in Maaseik en de multimodale containerterminal van Port of Limburg, bevorderen duurzame stedelijke mobiliteit.

Optimistische blik op de toekomst

Limburg ambieert tegen 2030 een Europese topregio te worden, en SALKturbo versnelt de transitie naar een innovatief, duurzaam, digitaal en inclusief Limburg. Hoewel optimisme overheerst, erkent men de uitdagingen die moeten worden overwonnen op weg naar deze ambitieuze doelstelling.

INTERNATIONAAL

Interreg

EU-financiering voor grensoverschrijdende samenwerking

Interreg is een instrument van de Europese Unie dat financiële steun biedt aan grensoverschrijdende, transnationale en EU-brede samenwerkingsprojecten. Het geld komt uit het Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO). Partners in deze programma's bestaan vaak uit overheden, universiteiten, onderzoeksinstituten, maatschappelijke organisaties en bedrijven. Interreg wil ook burgers zoveel mogelijk betrekken.

Samenwerking in Interreg-programma's

In Interreg werken Vlaamse en buitenlandse partners samen aan oplossingen voor verschillende uitdagingen, zoals onderzoek, innovatie, klimaat, transport, energie, biodiversiteit, gezondheid, arbeidsmarkt en levenslang leren. Tussen 2021-2027 is bijna 10 miljard euro beschikbaar voor ongeveer 80 programma's.

Vlaamse betrokkenheid en programma's

Vlaanderen neemt deel aan 9 Interreg-programma's, waaronder grensoverschrijdende, transnationale en interregionale programma's die de hele EU bestrijken. Specifieke programma's zoals Interact en ESPON worden hier niet meegenomen.

Beheer en controle

VLAIO neemt verschillende beheertaken op in de Interreg programma's, waaronder projectselectie en controle op projectuitgaven. In 2023 werden vier externe dienstverleners geaccrediteerd als eerstelijnscontroleurs.

Positieve resultaten en financiering

In alle Interreg 2021-2027 programma's in Vlaanderen kregen tot einde 2023 al 320 projecten groen licht, voor een totaal van 591,4 miljoen euro EFRO-steun. Daarbij zijn 442 Vlaamse projectpartners betrokken, samen goed voor 114,5 miljoen euro EFRO-subsidie. Vanuit het Fonds- voor Innoveren en Ondernemen kregen 32 Vlaamse projectpromotoren nog voor totaal van 3 miljoen euro aan additionele cofinanciering.

Interreg

Vlaanderen-Nederland

Interreg Vlaanderen-Nederland is een grensoverschrijdend samenwerkingsprogramma tussen Vlaanderen en Nederland, dat projecten ondersteunt op het gebied van innovatie, duurzaamheid, arbeidsmarkt, toerisme en grensoverschrijdende uitdagingen. Het programma, uitgevoerd in de vijf Vlaamse en drie zuidelijke Nederlandse provincies, staat bekend om zijn focus op innovatie en heeft een aanzienlijk aantal ondernemingen als projectpartners.

2021-2027

€205

miljoen euro aan
EFRO-subsidies beschikbaar
met focus op
innovatie & duurzaamheid

€95

miljoen euro toegekend in 2023

39

goedgekeurde projecten

€52

miljoen voor Vlaamse partners

205

Vlaamse initiatieven en hun
Nederlandse en/of Vlaamse
projectpartners

CrossRoads Vlaanderen-Nederland

CrossRoads Vlaanderen-Nederland, dat voor de derde opeenvolgende programmaperiode loopt, ondersteunt innovatietrajecten voor Vlaamse kmo's en Zuid-Nederlandse mkb's. De focus ligt op maatschappelijk relevante innovaties, met aandacht voor duurzaam ondernemen, duurzame energie, industrie 4.0, en gezondheid. Van het budget van 25 miljoen euro wordt ongeveer de helft via EFRO gesubsidieerd.

> www.interregvlandeu

PROJECT IN DE KIJKER

2021-2027

Noordzee programma

€171

miljoen euro aan
EFRO-subsidies beschikbaar
met focus op innovatie & duurzaamheid

€136,7

miljoen euro toegekend in 2023

57

goedgekeurde projecten

€27,2

miljoen euro subsidies ter beschikking voor

129

Vlaamse projectpartners om samen
met buitenlandse collega's tot mooie
resultaten te komen

Interreg

North Sea

Het transnationale Noordzeeprogramma is een samenwerking van zeven landen rondom de Noordzee: België, Denemarken, Frankrijk, Duitsland, Noorwegen, Zweden en Nederland. Interreg Noordzee ondersteunt initiatieven gericht op het bouwen van veerkrachtige economieën, versnellen van de groene transitie, bevorderen van klimaatbestendigheid, milieubescherming en biodiversiteit, en het verbeteren van samenwerking in bestuur. Het programma legt specifieke focus op klimaatprojecten, vooral rond duurzame energie.

PROJECT IN DE KIJKER

WaterWarmth

WaterWarmth onderzoekt mogelijkheden op het vlak van aquathermische energie en stelt energiegemeenschappen in staat om de energietransitie te versnellen. Het doel is om oppervlaktewater als natuurlijke zonnecollector te gebruiken, en op die manier gebouwen te voorzien van duurzame verwarming en koeling. Van het projectbudget van 8 miljoen euro wordt een kleine 5 miljoen euro via EFRO gesubsidieerd.

> www.interregnorthsea.eu

2021-2027

€122

miljoen euro toegekend tot eind 2023

43

goedgekeurde projecten

67

Vlaamse partners

€23,2

miljoen euro ter beschikking
om samen te werken met minstens...

2

andere landen in het
programmagebied.

Interreg

North West Europe

Via het NWE-programma werken partners uit België, Ierland, Luxemburg, Nederland, Zwitserland, en delen van Frankrijk en Duitsland samen aan klimaat, milieu, energietransitie, circulaire economie, innovatie en een inclusieve samenleving. Het programma heeft 310 miljoen euro EFRO-subsidie voor de periode 2021-2027.

PROJECT IN DE KIJKER

Hemp4Circularity

Hemp4Circularity stimuleert het gebruik van bio-hennepvezel in kledingproductie om duurzame en circulaire oplossingen te bevorderen. Hennep is een innovatief, ecologisch gewas: het heeft geen pesticiden of irrigatie nodig, weinig meststoffen, én het absorbeert CO₂. Door innovatieve en milieuvriendelijke teeltmethoden te gebruiken, mikt het project op een winstgevendere teelt, een sterkere vezelsector en een grotere vraag naar lokale en duurzame materialen. Van het projectbudget van iets minder dan 4 miljoen euro, subsidieert EFRO meer dan 2 miljoen euro. > www.nweurope.eu

Interreg

Frankrijk-Wallonië-Vlaanderen

Het grensoverschrijdende programma France-Wallonie-Vlaanderen bevordert economische en sociale uitwisselingen tussen vier grensregio's: Région Hauts-de-France en de departementen Ardennes en Marne in Région Grand Est (Frankrijk), de provincies Henegouwen, Namen en Luxemburg (Wallonië), de provincie West-Vlaanderen en de arrondissementen Gent en Oudenaarde in Oost-Vlaanderen. Voor de periode 2021-2027 is 268 miljoen euro EFRO-subsidie toegewezen aan projecten binnen de 5 samenwerkingsthema's: innovatie, klimaat en milieu, mobiliteit, sociale inclusie en beter bestuur door samenwerking. > www.interreg-fwvl.eu

Interreg

Maas-Rijn

Interreg Maas-Rijn, het oudste Interreg-programma in de EU, is een samenwerking tussen 5 regio's in België, Duitsland en Nederland. Met een beschikbare EFRO-subsidie van 125 miljoen euro voor samenwerking, richt het programma zich op 5 grote maatschappelijke uitdagingen: industriële transitie, groene transitie, gezondere inwoners, kwalitatief toerisme, en wonen en werken zonder grenzen. > www.interregmeuserhine.eu

Interreg

Europe

Interreg Europe heeft voor 2021-2027 een budget van 379 miljoen euro EFRO-subsidies om lokale, regionale en nationale overheden in heel Europa te helpen beter beleid te ontwikkelen. Het programma richt zich op een slimmer, groener, meer verbonden, sociaal, burgergericht Europa. Tot eind 2023 was 218,2 miljoen euro van het EFRO-budget toegewezen aan 150 projecten, waarin 36 Vlaamse partners samen 6,05 miljoen euro EFRO-subsidie ontvingen. > www.interregeuropa.eu

Interreg

URBACT

URBACT bevordert de samenwerking en ideeënuitswisseling tussen steden in heel Europa. Het ondersteunt lokale belanghebbenden bij het ontwerpen en uitvoeren van geïntegreerd en participatief beleid rond o.a. duurzame mobiliteitsplannen en digitale inclusie. Voor de periode 2021-2027 is er een budget van 79,9 miljoen euro EFRO-subsidies. Tot eind 2023 zijn 30 projecten goedgekeurd, waarbij Vlaamse partners betrokken zijn in 2 Action Planning Networks. > www.urbact.eu.

BAR

Brexit Adjustment Reserve

De Brexit Adjustment Reserve (BAR) is een éénmalig Europees fonds dat is opgericht om de negatieve impact van Brexit te verminderen. VLAIO beheert de Vlaamse BAR-middelen in samenwerking met FIT, VLAM en de Rederscentrale.

Diverse projecten

- BAR ondersteunde een breed scala aan projecten, van kleine bedrijven tot grote ondernemingen, met focus op aanpassingen aan bedrijfsprocessen en digitalisatie.
- Overheidsprojecten gericht op informeren en voorbereiden op Brexit-problemen werden op verschillende niveaus ondersteund.
- Ondersteuning van infrastructuurprojecten gericht op het aanpassen van douane-infrastructuur in belangrijke logistieke hubs.
- BAR richtte veel aandacht op de visserijproblematiek, met ondersteuning voor onderzoeks-, ondersteunings-, innovatieve en mitigerende projecten voor de gehele visserijketen.

Gateway 2 Britain

De BAR steunde het Gateway to Britain project, dat een centraal dataplatform en fysieke servicepunten opzet om een duurzame, vlotte handel tussen Vlaanderen en het VK te behouden.

Geografische spreiding

Kerncijfers 2020 - 2023

193

BAR-projecten

€117

miljoen in totaal

83

projecten in 2022

110

projecten in 2023

Slotwoord

Vooruitblik

We zijn trots op onze bijdrage aan de transitie naar een duurzame economie en blijven ons inzetten om Vlaanderen internationaal te profileren.

Mark Andries

Administrateur-generaal
VLAIO

Beste lezer,

2024 markeert de overgang tussen twee programmaperiodes. We ronden de administratieve afsluiting af voor de EFRO-, BAR- en Interreg-programma's van 2014-2020, terwijl we tegelijkertijd de uitvoering van programma's voor 2021-2027 voortzetten. EFRO is cruciaal voor VLAIO, omdat het bijdraagt aan duurzame groei en concurrentiekracht in Vlaanderen. Dit met een sterke focus op economische en sociale cohesie in de EU en het bereiken van de Europese Green Deal-doelen.

2023 was een goed gevuld jaar met, naast tal van goed onthaalde projectoproepen, de voltooiing van BAR – ons steunfonds na de Brexit. Hiermee verleenden we steun aan 193 bedrijven en organisaties.

In 2024 ronden we de administratieve processen af voor EFRO en BAR, inclusief de behandeling van eindrapporten en controle van ongeveer € 35 miljoen EFRO-steun. We ondersteunen Vlaamse partners bij de afsluiting van Interreg-projecten.

Recente oproepen richtten zich op innovatiecapaciteit, slimme vaardigheden, hernieuwbare energie en duurzame stedelijke mobiliteit. Nieuwe oproepen in februari 2024 betroffen digitalisering en klimaatadaptatie, met resultaten gepland voor oktober 2024.

Dank voor het lezen van ons activiteitenverslag 2023. We zijn trots op onze bijdrage aan de transitie naar een duurzame economie en blijven ons inzetten om Vlaanderen internationaal te profileren.

Met vriendelijke groet

Medegefinancierd door
de Europese Unie

EFRO
EUROPEES FONDS
VOOR REGIONALE
ONTWIKKELING

VLAIO

Contact

VLAIO – Afdeling Europese programma's
+32 2 553 38 63
economie.europa@vlaanderen.be

Vlaio.be
Depotnummer D/2024/3241/138

Concept, copywriting & vormgeving: maradonna.be

Redactie: VLAIO - Afdeling Europese programma's

Foto's: VLAIO (tenzij anders vermeld)

